

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permiseunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court’s database HUDOC.

Emitent: CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
Publicată în : MONITORUL OFICIAL nr. 875 din 29 septembrie 2005

HOTĂRÂREA
CURȚII EUROPENE
A DREPTURILOR OMULUI
din 22 decembrie 2004, din 6 iunie 2005
în Cauza Androne împotriva României
(Cererea nr. 54.062/00)

În Cauza Androne împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a III-a), statuând în cadrul unei camere formate din: domnul B.M. Zupancic, președinte, domnii J. Hedigan, L. Caflisch, C. Bîrsan, doamnele A. Gyulumyan, R. Jaeger și domnul E. Myjer, judecători, și domnul V. Berger, grefier de secție,

după ce a deliberat în Camera de consiliu la data de 2 decembrie 2004, pronunță următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află Cererea nr. 54.062/00 introdusă împotriva României, prin care doi cetățeni ai acestui stat, domnul Iulian Androne și doamna Gheorghîța Androne (*reclamanți*), au sesizat Curtea la 19 iulie 1999, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (denumită în continuare *Convenția*).

2. Reclamanții sunt reprezentați de doamna D.F. Bogdan, avocat în București. Guvernul român (denumit în continuare *Guvernul*) este reprezentat de agentul guvernamental, doamna Roxana Rizoiu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. Reclamanții invocă, în special, faptul că anularea de către Tribunalul Brașov, la 22 noiembrie 2001, a unei sentințe definitive pronunțate în favoarea lor, dispunând restituirea bunului lor, în urma unei cereri de revizuire depuse de procurorul general, este contrară art. 6 din Convenție. În plus, ei susțin că sentința aduce atingere dreptului la respectarea bunurilor, astfel cum este garantat în art. 1 din Primul Protocol.

4. Cererea a fost repartizată Secției I a Curții [art. 52 alin. (1) din Regulament]. La 1 noiembrie 2001, Curtea a modificat structura secțiilor [art. 52 alin. (1) din Regulament].

Prezenta cerere a fost repartizată Secției a II-a astfel remaniată [art. 52 alin. (1) din Regulament]. La 23 martie 2004, în baza dispozițiilor art. 29 alin. 3 din Convenție, Curtea (Secția a II-a) a decis ca admisibilitatea și fondul cauzei să fie examinate în același timp.

5. La 1 noiembrie 2004, Curtea a modificat structura secțiilor [art. 28 alin. (1) din Regulament]. Prezenta cerere a fost atribuită Secției a III-a astfel remaniată [art. 52 alin. (1) din Regulament].

6. Atât reclamantii, cât și Guvernul au depus observații scrise privind admisibilitatea și fondul cauzei [art. 59 alin. (1) din Regulament].

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

7. Reclamantii, fiu și mamă, s-au născut în 1951, respectiv în 1929, și au domiciliul în Statele Unite ale Americii.

8. În 1971, reclamanta și soțul său (Gh. A.) cumpără o casă în București.

9. La 15 octombrie 1985, ca urmare a plecării lor din țară, statul, invocând Decretul nr. 223/1974, le confiscă imobilul.

A. Prima acțiune în revendicare

10. La 31 mai 1994, reclamanta și soțul său intentează împotriva Primăriei Municipiului București și societății „R”, administrator al statului, o acțiune în revendicare a bunului confiscat.

11. La 29 mai 1995, Tribunalul Municipiului București decide declinarea competenței în favoarea Judecătoriei Sectorului 1 București.

12. Prin Sentința din 30 noiembrie 1995 judecătoria respinge acțiunea reclamantilor ca neîntemeiată. Reclamantii atacă sentința cu apel.

13. La 9 iulie 1996, soțul reclamantei, Gh. A., decedează. Reclamantul A. I. hotărăște să continue procesul în numele tatălui său.

14. Prin Hotărârea din 19 noiembrie 1996 Tribunalul Municipiului București admite apelul reclamantilor și dispune retrimiteră cauzei la judecătoria.

15. Prin Sentința din 29 mai 1997 judecătoria respinge din nou acțiunea ca neîntemeiată. Aceasta precizează că reclamantii refuzaseră să fie despăgubiți în momentul confiscării bunului și că, oricum, statul deținea bunul în litigiu în temeiul unui titlu valabil. În sfârșit, reține că reclamantii ar fi putut beneficia de dispozițiile prevăzute de Legea nr. 112/1995 (pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului).

16. Reclamanții formulează apel. Conform Guvernului, la 2 noiembrie 1998, Tribunalul Municipiului București a retrimis cauza la judecătorie.

Guvernul afirmă că reclamanții au renunțat la acțiune întrucât, în paralel, aceștia introduseseră o altă acțiune în revendicare, de data aceasta împotriva Consiliului General al Municipiului București (denumit în continuare *Consiliul General*).

B. A doua acțiune în revendicare

17. La 25 septembrie 1997, Judecătoria Sectorului 1 București, sesizată de reclamanți într-o a doua acțiune în revendicare a bunului în litigiu, le recunoaște dreptul de proprietate asupra bunului și dispune restituirea lui de către autoritățile administrative. Partea pârâtă, Consiliul General, nu formulează apel. Conform reclamanților, sentința a rămas definitivă la 13 noiembrie 1997.

C. Restituirea bunului pe cale administrativă

18. La 10 decembrie 1997, primarul municipiului București, în temeiul Sentinței definitive din 25 septembrie 1997, dispune restituirea administrativă a bunului în litigiu. Prin Procesul-verbal din 25 iunie 1998 Primăria Municipiului București restituie bunul reclamanților, deși numai formal.

La o dată neprecizată, reclamanții notifică chiriașilor casei decizia administrativă de restituire. Aceștia refuză totuși să încheie contract de închiriere cu reclamanții.

D. Cererea de revizuire formulată de procurorul general

19. La 27 martie 2000, procurorul general depune la Judecătoria Sectorului 1 București o cerere de revizuire a Sentinței definitive din 25 septembrie 1997. Acesta precizează că partea pârâtă, Consiliul General, nu a fost reprezentată la ședința din 25 septembrie 1997.

20. La o dată neprecizată, ca urmare a unei cereri a reclamanților, Curtea Supremă de Justiție hotărăște strămutarea cauzei la Judecătoria Brașov.

21. Prin Sentința din 28 martie 2001 judecătoria admite cererea de revizuire a procurorului și, statuând din nou pe fond, admite acțiunea reclamanților și confirmă sentința definitivă. Judecătorii au remarcat lipsa de reprezentare și de apărare a statului și au aplicat dispozițiile prevăzute la pct. 6 al art. 322 din Codul de procedură civilă.

Judecătoria a constatat, între altele, că hotărârea administrativă de naționalizare a bunului nu fusese comunicată reclamanților și că, în consecință, naționalizarea bunului fusese ilegală. Consiliul General, Primăria Municipiului București, Parchetul de pe lângă Judecătoria Brașov și chiriașii casei au formulat apel.

22. Prin Decizia din 22 decembrie 2001, Tribunalul Brașov admite apelul, admite cererea de revizuire și, pe fond, respinge acțiunea reclamanților ca neîntemeiată. Tribunalul hotărăște că reclamanții avuseseră posibilitatea în acel moment să ia cunoștință de decizia de

confiscare. Acesta hotărăște, de asemenea: Consiliul General nu avea calitate procesuală pasivă și acțiunea lor ar fi trebuit intentată împotriva Primăriei Municipiului București, proprietara domeniului public al municipiului București.

23. Reclamanții au formulat recurs împotriva deciziei, arătând că anularea unei hotărâri definitive care le era favorabilă, ca și respingerea acțiunii cu privire la care instanțele interne se pronunțaseră definitiv încălcau art. 6 alin. 1 din Convenție.

24. Prin Hotărârea din 21 martie 2002 Curtea de Apel Brașov respinge recursul reclamanților ca neîntemeiat. Hotărăște că Decizia din 22 noiembrie 2001 este legală, bunul în litigiu fiind trecut legal în proprietatea statului.

25. La 20 iunie 2002, Consiliul General anulează dispoziția administrativă din 10 decembrie 1997 prin care se dispusese restituirea bunului în litigiu.

E. Acțiunea în evacuarea chiriașilor

26. La 20 ianuarie 2000, reclamanții intentează acțiune de evacuare a chiriașilor casei, pe motivul că aceștia erau ocupanți fără titlu.

27. Prin Sentința din 11 iulie 2002 Judecătoria Sectorului 1 București a respins acțiunea ca neîntemeiată, pe motivul că titlul de proprietate al reclamanților, adică Sentința din 25 septembrie 1997, fusese anulat. Reclamanții au formulat apel împotriva sentinței.

28. Conform Guvernului, reclamanții au depus, în temeiul Legii nr. 10/2001, o cerere de restituire a bunului. La 5 decembrie 2002, având în vedere cererea reclamanților, Tribunalul Municipiului București dispune suspendarea procedurii de evacuare.

Conform datelor transmise de Guvern, autoritățile administrative încă nu au dat curs cererii reclamanților.

F. Plângerea penală pentru tulburare de posesie

29. În 1998, reclamanții au depus plângere penală pentru tulburare de posesie, constituindu-se parte civilă împotriva chiriașilor.

30. Prin Sentința din 24 mai 2000 Judecătoria Sectorului 1 București a dispus ca parchetul să înceapă urmărirea penală împotriva chiriașilor, pentru nerespectarea hotărârilor judecătorești (art. 271 alin. 2 din Codul penal) și tulburare de posesie (art. 220 din Codul penal). Chiriașii au formulat apel împotriva sentinței.

31. La 21 noiembrie 2000, Tribunalul Municipiului București a admis acțiunea chiriașilor, a casat sentința și a retrimis cauza la prima instanță.

32. Prin Hotărârea din 13 februarie 2001 Judecătoria Sectorului 1 București dispune achitarea chiriașilor.

33. La 23 mai 2001, Tribunalul Municipiului București, sesizat cu apel de reclamanți, menține Hotărârea din 13 februarie 2001 și respinge acțiunea ca neîntemeiată. Reclamanții formulează recurs împotriva hotărârii.

34. Prin Hotărârea din 24 octombrie 2001 Curtea de Apel București respinge recursul reclamanților ca inadmisibil.

II. Dreptul și practica interne pertinente

35. Dispozițiile relevante ale Decretului nr. 223/1974 privind reglementarea situației unor bunuri prevăd următoarele:

Articolul 1

„În Republica Socialistă România construcțiile și terenurile pot fi deținute în proprietate de către persoanele fizice numai dacă au domiciliul în țară. ”

Articolul 2

„Persoanele care au făcut cerere de plecare definitivă din țară sunt obligate să înstrăineze, până la data plecării, construcțiile aflate în proprietatea lor în Republica Socialistă România. Înstrăinarea se va face către stat (...). Construcțiile aparținând persoanelor care au plecat în mod fraudulos din țară sau care, fiind plecate în străinătate, nu s-au înapoiat la expirarea termenului stabilit pentru înapoierea în țară, trec fără plată în proprietatea statului (...).”

36. Dispozițiile relevante ale Codului de procedură civilă prevăd următoarele:

Articolul 45 alineatul 3

„Procurorul poate pune concluzii în orice proces civil, în oricare fază a acestuia, dacă apreciază că este necesar pentru apărarea ordinii de drept, a drepturilor și libertăților cetățenilor.”

Articolul 322

„Revizuirea unei hotărâri rămase definitivă în instanța de apel sau prin neapelare, precum și a unei hotărâri dată de o instanță de recurs (...), se poate cere în următoarele cazuri:

(...)

6. *dacă statul ori alte persoane juridice de drept public sau de utilitate publică, dispăruții, incapabilii (...) nu au fost apărați deloc sau au fost apărați cu viclenie de cei însărcinați să-i apere.”*

Articolul 323

„Cererea de revizuire se îndreaptă la instanța care a dat hotărârea rămasă definitivă și a cărei revizuire se cere (...).”

Articolul 324

„Termenul de revizuire este de o lună și se va socoti: (...)

5. în cazurile prevăzute de art. 322 pct. 6, de la comunicarea hotărârii definitive făcută statului ori celorlalte persoane de drept public sau de utilitate publică (...).”

ÎN DREPT

I. Cu privire la admisibilitate

37. Curtea constată că cererea nu este evident neîntemeiată în sensul art. 35 alin. 3 din Convenție. În plus, constată că nu există nici un alt motiv de inadmisibilitate. O declară așadar admisibilă.

II. Cu privire la temeinicie

A. Referitor la pretinsa încălcare a art. 6 alin. 1 din Convenție

38. În opinia reclamanților, Hotărârea din 22 noiembrie 2001 a Tribunalului Brașov (rămasă definitivă la 21 martie 2002) a încălcat prevederile art. 6 alin. 1 din Convenție, care prevăd:

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil (...) de către o instanță (...) care va hotărî (...) asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil. (...)”

39. În cererea lor reclamanții arată că desființarea unei hotărâri definitive, la 3 ani de la data la care hotărârea respectivă devenise definitivă, încalcă principiul securității juridice, prevăzut la art. 6 alin. 1.

40. Ei subliniază că, în speță, termenul legal pentru formularea cererii de revizuire expirase în dreptul intern. Or, procurorul general nu a formulat cererea de revizuire decât la 27 martie 2000, adică la mai mult de 2 ani după pronunțarea Hotărârii din 25 septembrie 1997, cu încălcarea art. 324 pct. 5 din Codul de procedură civilă (a se vedea paragraful 19 de mai sus).

41. Guvernul afirmă că dreptul la un proces echitabil nu este un drept cu caracter „absolut”, căile extraordinare de recurs, ca revizuirea (prevăzută în art. 322 din Codul de procedură civilă), fiind de regulă utilizate în multe sisteme juridice.

42. Acesta subliniază că prezenta cauză este diferită de Cauza *Brumărescu împotriva României* ([GC], Cererea nr. 28.342/1995, CEDO 1999-VII), întrucât în această cauză o cerere în vederea unui recurs în anulare, formulată de procurorul general, se soldase cu anularea unei hotărâri definitive printr-o hotărâre a Curții Supreme de Justiție, în timp ce în prezenta cauză principalul efect al cererii de revizuire a procurorului a fost redeschiderea procedurii.

43. Guvernul invocă Cauza *Sovtransavto Holding împotriva Ucrainei* [Cererea nr. 48.553/99, alin. (75), CEDO 2002-VII], în care Curtea a hotărât că efectul redeschiderii

procedurii este de a da justițiabilului posibilitatea să-și apere din nou cauza în fața instanțelor de fond.

În opinia Guvernului, soluția adoptată de Curte în Cauza *Sovtransavto Holding împotriva Ucrainei* a fost determinată de „posibilitatea anulării repetitive a unei hotărâri definitive”, incompatibilă cu principiul securității raporturilor juridice în sensul art. 6 alin. 1. În sfârșit, Guvernul consideră că prezenta procedură, luată în considerare în ansamblu, a respectat dreptul reclamanților la un proces echitabil.

44. Curtea reamintește că, în conformitate cu jurisprudența sa constantă, dreptul la un proces echitabil în fața unei instanțe judecătorești, garantat de art. 6 alin. 1, se interpretează conform preambulului Convenției, care enunță supremația dreptului ca element din patrimoniul comun al statelor contractante. Unul dintre elementele fundamentale ale supremației dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care implică, între altele, ca soluția definitivă dată de instanțe cu privire la orice litigiu să nu mai fie repusă în cauză [Cauza *Brumărescu*, citată anterior, alin. (61)].

45. Curtea notează: conform art. 324 pct. 5 din Codul de procedură civilă, o cerere de revizuire poate fi introdusă în termen de o lună de la notificarea hotărârii definitive către stat sau către celelalte persoane juridice de drept public sau de utilitate publică.

46. În speță, Curtea observă că la 10 decembrie 1997, primarul municipiului București a dispus, în temeiul Hotărârii definitive din 25 septembrie 1997, restituirea bunului în litigiu către reclamanți. În aceste condiții, Curtea consideră că, începând de la această ultimă dată, statul sau instituțiile publice prevăzute în art. 322 pct. 6 din Codul de procedură civilă aveau deja sau ar fi trebuit să aibă cunoștința de existența hotărârii definitive.

47. Or, abia la 27 martie 2000, adică la peste 2 ani de la data la care autoritățile administrative dispuseseră deja restituirea bunului, procurorul general a introdus cererea de revizuire.

Date fiind aceste argumente, Curtea consideră că trebuie să subscrie tezei reclamanților în privința caracterului tardiv al cererii de revizuire.

48. Curtea observă de asemenea că cererea de revizuire a procurorului general a fost admisă la 22 noiembrie 2001 (paragraful 22 de mai sus), iar acțiunea în revendicare a reclamanților a fost definitiv respinsă. Decizia a fost confirmată prin Hotărârea din 21 martie 2002 a Curții de Apel Brașov (paragraful 24 de mai sus).

49. Curtea amintește că în Cauza *Brumărescu*, citată anterior (paragrafele 61-62), a constatat încălcarea art. 6 alin. 1, pe motiv că anularea unei hotărâri definitive de recunoaștere a unui drept de proprietate contravine principiului securității juridice.

50. În Cauza *Sovtransavto Holding*, citată anterior, Curtea a hotărât că un sistem juridic marcat de procedura de protest - adică posibilitatea anulării repetate a unei hotărâri definitive - ceea ce s-a întâmplat în cazul în speță, este, ca atare, incompatibil cu principiul

securității raporturilor juridice, care constituie unul dintre elementele fundamentale ale supremației dreptului în sensul art. 6 alin. 1.

51. Date fiind circumstanțele cauzei, Curtea ajunge la concluzia că, chiar dacă Decizia din 22 noiembrie 2001 a Tribunalului Brașov nu a anulat în mod expres hotărârea definitivă favorabilă reclamantilor, așa cum a făcut Curtea Supremă de Justiție în Cauza *Brumărescu*, consecințele juridice au fost aceleași. Din acest punct de vedere, nimic în speță nu permite diferențierea prezentei cauze de cauzele menționate anterior.

52. În această situație, Curtea consideră că redeschiderea unei proceduri încheiate cu o hotărâre definitivă, în urma unei cereri de revizuire formulate tardiv, și anularea Hotărârii definitive din 22 noiembrie 2001, favorabilă reclamantilor, au ignorat principiul securității raporturilor juridice și, în consecință, dreptul reclamantilor la un proces echitabil, în sensul art. 6 alin. 1.

53. Așadar, s-a constatat încălcarea art. 6 alin. 1 sub acest aspect.

B. Referitor la pretinsa încălcare a art. 1 din Primul Protocol adițional

54. Reclamantii s-au plâns că redeschiderea procedurii în urma revizuirii, urmată de respingerea acțiunii lor în revendicare, a adus atingere dreptului la respectarea bunurilor, astfel cum este garantat în art. 1 din Primul Protocol adițional, care prevede:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor sau a altor contribuții sau a amenzilor. ”

55. Guvernul subliniază că numai procedura de revizuire a hotărârii definitive poate face obiectul examinării Curții. Admite că reclamantii aveau un „bun” în sensul art. 1 din Primul Protocol, dată fiind existența Sentinței definitive din 25 septembrie 1997, pronunțată de Judecătoria Sectorului 1 București, și a jurisprudenței rezultate din Cauza *Brumărescu*, citată anterior.

56. În ceea ce privește anularea efectelor sentinței definitive, Guvernul consideră că redeschiderea procedurii a fost justificată prin lipsa apărării statului. Subliniază că sentința definitivă în chestiune a fost pronunțată cu ignorarea garanțiilor de contradictorialitate și în consecință este ilegală. Procedura de revizuire ar trebui luată în considerare ca având două consecințe juridice: una referitoare la admisibilitatea cererii de revizuire și cealaltă referitoare la fondul cauzei.

În sfârșit, Guvernul susține că procedura de revizuire nu a adus atingere drepturilor garantate în art. 1 din Primul Protocol, întrucât eventuala imixtiune a fost justificată de respectarea normelor privind echitatea procedurii.

57. Curtea amintește că dreptul de proprietate al reclamanților asupra bunului în litigiu fusese stabilit prin Sentința definitivă din 25 septembrie 1997 și subliniază că dreptul astfel recunoscut nu era revocabil.

Reclamanții aveau deci „un bun”, în sensul art. 1 din Primul Protocol (a se vedea Cauza *Brumărescu*, citată anterior, paragraful 70).

58. Curtea arată apoi că Hotărârea din 22 noiembrie 2001 a Tribunalului Brașov, rejudecând cauza în fond și respingând acțiunea în revendicare a reclamanților, creează o situație identică sau cel puțin similară cu cea a reclamantului în Cauza *Brumărescu*, citată anterior.

59. În consecință, Curtea consideră că Decizia din 22 noiembrie 2001, devenită definitivă în urma Hotărârii din 21 martie 2002 a Curții de Apel București, a avut drept efect privarea reclamanților de bunul lor, în sensul tezei a doua paragraful (1) al art. 1 din Primul Protocol (a se vedea Cauza *Brumărescu*, citată anterior, paragrafele 73-74). Or, Guvernul nu a adus nici o justificare pentru situația astfel creată. În afară de aceasta, Curtea arată că reclamanții sunt privați de dreptul de proprietate asupra bunului de peste 7 ani, fără să fi primit o compensație reflectând valoarea reală a acestuia și că eforturile pe care le-au făcut pentru a reintra în posesia proprietății au fost zadarnice.

60. În aceste condiții, presupunând chiar că se poate demonstra că privarea de proprietate ar fi servit unei cauze de interes public, Curtea consideră că justul echilibru între cerințele de interes general și imperativele apărării drepturilor fundamentale ale individului a fost rupt și că reclamanții au suportat și continuă să suporte o sarcină specială și exorbitantă.

61. În consecință, a fost și continuă să fie încălcat art. 1 din Primul Protocol.

III. Cu privire la aplicarea art. 41 din Convenție

62. În conformitate cu art. 41 din Convenție:

„În cazul în care Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă. ”

A. Prejudiciul material

63. Cu titlu principal, reclamanții solicită restituirea bunului în litigiu. În ultimele observații remise Curții, ei pretind, în caz de nerestituire, o sumă corespunzătoare valorii actuale a bunului, adică 149.889 EUR, reprezentând, conform mai multor anunțuri publicate de agenții imobiliare din București, 60.184 EUR pentru clădire și 89.705 EUR pentru terenul aferent. Nu au produs nici o expertiză în acest sens.

Ei cer, de asemenea, 79.000 EUR reprezentând chiriile pe care le-ar fi putut percepe.

Pentru prejudiciul moral și material suferit în urma procedurii penale pentru tulburare de posesie ei pretind 66.692 EUR.

64. Guvernul se opune cererii reclamanților și consideră că suma solicitată cu titlu de valoare actuală a bunului nu reflectă realitatea, în măsura în care nu se întemeiază decât pe câteva anunțuri imobiliare. În opinia sa, cele două anunțuri de vânzare invocate de reclamanți nu se referă la imobile similare celui care face obiectul prezentei cereri, informațiile date fiind incomplete. În sfârșit, Guvernul consideră că anunțurile invocate nu pot servi drept bază pentru evaluarea bunului în litigiu, întrucât este imposibil să se știe exact care a fost prețul de vânzare al bunurilor respective.

Conform rezultatelor expertizei remise de Guvern, valoarea bunului în litigiu ar fi de 52.560 EUR, respectiv 40.400 EUR pentru clădire și 12.160 EUR pentru teren. Guvernul susține că reclamanții au „supraevaluat” bunul în litigiu și au omis să precizeze că este foarte vechi și în stare proastă.

65. În ceea ce privește câștigul nerealizat, Guvernul se opune să fie acordată de către Curte o asemenea compensație reclamanților și invocă, între altele, Cauza *Sofletea împotriva României* (Cererea nr. 48.179/1999, paragraful 42, 25 noiembrie 2003).

66. Referitor la prejudiciul suferit în urma procedurii penale, Guvernul afirmă că reclamanții nu și-au probat afirmațiile și că, în orice caz, cererea de satisfacție echitabilă trebuie analizată în conformitate cu procedura care a făcut obiectul cererii reclamanților, și anume revizuirea sentinței definitive.

67. În observațiile de răspuns la cea a Guvernului, reclamanții contestă rezultatele expertizei prezentate de Guvern. Ei precizează că suma de 79.000 EUR, solicitată cu titlul de câștig nerealizat, reprezintă valoarea chiriei nepercepute timp de 76 de luni.

În ceea ce privește compensațiile solicitate în urma procedurii penale, reclamanții invocă faptul că anularea sentinței definitive favorabile a avut drept efect respingerea plângerii lor penale și că, în consecință, ar fi justă o compensare a prejudiciului astfel suferit.

68. Curtea consideră, față de circumstanțele cauzei, că restituirea bunului în litigiu, așa cum dispune Sentința definitivă din 25 septembrie 1997, i-ar situa pe reclamanți, pe cât posibil, într-o poziție echivalentă cu cea în care s-ar găsi dacă dispozițiile art. 1 din Primul Protocol ar fi fost respectate.

69. În condițiile în care statul pârât nu va proceda la restituire în termen de 3 luni din ziua în care prezenta hotărâre rămâne definitivă, Curtea hotărăște că acesta va trebui să plătească reclamanților pentru prejudiciul material valoarea actuală a bunului. Având în vedere informațiile de care dispune privind prețul de piață imobiliară din București și rezultatele expertizei imobiliare depuse de Guvern, Curtea consideră valoarea actuală a casei și a terenului aferent la 60.000 EUR.

70. În ceea ce privește sumele cerute cu titlu de chirii nepercepute, Curtea nu le poate acorda, având în vedere faptul că a dispus restituirea bunului ca reparație în sensul art. 41 din

Convenție, dar va putea lua în calcul privarea de proprietate suferită de reclamanți cu ocazia reparării prejudiciului moral (a se vedea, *mutatis mutandis*, Cauza *Sofletea*, citată anterior, paragraful 42).

71. Referitor la prejudiciul legat de procedura penală inițiată de reclamanți, Curtea notează că n-a fost sesizată cu o asemenea plângere și că nimic nu-i împiedică pe reclamanți să o sesizeze cu o asemenea cerere. În plus, nu ar putea plăti decât prejudiciile directe legate de încălcarea constatată. În consecință, Curtea nu poate acorda despăgubiri pentru acest capăt de cerere (a se vedea Cauza *Anghelescu împotriva României*, Cererea nr. 29.411/1995, paragraful 78, 9 aprilie 2002).

B. Prejudiciul moral

72. Reclamanții solicită de asemenea 666.921 EUR pentru prejudiciul moral cauzat de suferința „gravă, insuportabilă și incommensurabilă” pe care le-a produs-o la 22 noiembrie 2001 Tribunalul Brașov, privându-i a doua oară de bunul lor, după ce reușiseră în 1997 să pună capăt încălcării dreptului lor de către autoritățile comuniste timp de 40 de ani. Ei cer de asemenea o compensație în numele tatălui reclamantului, pentru prejudiciul moral suferit de acesta, decesul fiind cauzat de stresul generat de pierderea bunului în litigiu.

73. Guvernul consideră că prejudiciul moral trebuie să fie consecința anulării hotărârii în cauză și nu a altor proceduri, ca procedura penală angajată de reclamanți împotriva chiriașilor din casă.

El consideră că suma solicitată de reclamanți este excesivă și Curtea, apreciind această sumă, ar trebui să se raporteze la jurisprudența în cauze similare.

74. În observațiile de răspuns la cele ale Guvernului, reclamanții afirmă că „au risipit mult timp, nervi și bani” în cursul procedurilor menite să recupereze bunul în litigiu. Reclamantul afirmă că decesul tatălui său se datorează stresului cauzat de pierderea bunului în litigiu. Și starea sănătății reclamantei s-a înrăutățit.

75. Curtea amintește că cererea a fost introdusă numai de domnul Iulian Androne și doamna Gheorghita Androne, în nume personal (a se vedea paragraful 1). În aceste împrejurări nu se acordă compensație pentru prejudiciul moral al domnului G.A., care nu era petiționar.

76. Curtea consideră că evenimentele în cauză au reprezentat o încălcare a drepturilor reclamanților la un proces echitabil și la respectarea bunurilor lor, pentru care suma de 6.000 EUR reprezintă o reparație echitabilă a prejudiciului moral suferit.

C. Cheltuieli

77. Reclamanții solicită rambursarea a 51.894 EUR pe care îi repartizează după cum urmează, prezentând un decont detaliat:

a) 9.837 EUR pentru înmormântarea tatălui reclamantului;

b) 20.841 EUR pentru călătoriile efectuate între Statele Unite ale Americii și România, cu ocazia procedurilor interne, între 1990 și 2003;

c) 2.584 EUR cu titlu de onorarii pentru activitatea desfășurată de avocați în procedura în fața Curții, atât în fond, cât și în problema satisfacției echitabile;

d) 3.523 EUR pentru chiriile pe care a trebuit să le plătească în Statele Unite ale Americii în cursul sejururilor în România (în timpul procedurii de revizuire, plângerii pentru tulburare de posesie și acțiunii în evacuarea chiriașilor);

e) 75 EUR pentru cheltuieli cu ocazia procedurii penale pentru afectarea posesiei;

f) 215 EUR cu titlu de impozit aferent bunului în litigiu, plătit în 2000 și 2003;

g) 13.230 EUR pentru călătoriile în România;

h) 1.589 EUR pentru diferite cheltuieli (poștă și telefon).

Ei invocă Cauza *Anghelescu* citată anterior (paragrafele 83-88) și subliniază că toate cheltuielile pe care le-au expus sunt rezonabile.

78. Guvernul nu se opune rambursării cheltuielilor făcute în mod „real și rezonabil”, cu prezentarea pieselor justificative. În acest sens amintește Cauza *Cvijetic împotriva Croației* (Cererea nr. 71.549/2001, paragraful 63, 26 februarie 2004) și Cauza *Jasiuniene împotriva Lituaniei* (Cererea nr. 41.510/1998, paragraful 55, 6 martie 2003).

79. Nu contestă onorariile pentru avocați sau sumele plătite cu titlu de impozite, dar consideră că acestea din urmă reprezintă în realitate despăgubiri materiale și nu cheltuieli de judecată.

80. Referitor la cheltuielile pentru înmormântarea tatălui reclamantului și cele legate de procedura penală, Guvernul consideră că nu s-ar putea reține nici o legătură de cauzalitate între încălcările constatate și aceste fapte.

81. În ceea ce privește cheltuielile cu ocazia călătoriilor spre România și chiar în România, Guvernul susține că sumele solicitate cu acest titlu sunt nerezonabile, că prezența reclamantilor nu era necesară, aceștia fiind reprezentați de avocați. În plus, în opinia Guvernului, reclamantii nu și-au probat în nici un fel afirmațiile.

În sfârșit, Guvernul subliniază că nici cheltuielile legate de telefon, nici cele legate de poștă nu au fost justificate.

82. Curtea, în conformitate cu jurisprudența, va examina dacă cheltuielile a căror rambursare se cere au fost făcute în mod real și necesar, pentru a preveni sau a redresa situația constituind o încălcare a Convenției și dacă valorile sunt rezonabile (Cauza *Anghelescu*, citată anterior, paragraful 85).

83. Curtea observă că reclamantul solicită rambursarea cheltuielilor de înmormântare a tatălui reclamantului, care nu este reclamant [paragraful 77 a) anterior]. În consecință, Curtea nu poate acorda rambursarea acestor cheltuieli.

84. În ceea ce privește cheltuielile de transport, cu ocazia călătoriilor efectuate între Statele Unite ale Americii și România, luând în considerare justificativele prezentate (copii de pe biletele de avion) și faptul că mai multe călătorii au fost efectuate în 1995, așadar înainte de procedura care face obiectul prezentului litigiu, Curtea consideră că este rezonabil să le acorde reclamantilor 3.470 EUR (*mutatis mutandis*, Cauza *Anghelescu*, citată anterior, paragrafele 83-88).

85. Curtea apreciază ca rezonabile onorariile plătite (și justificate) de reclamantii avocaților și le acordă rambursarea la nivelul de 2.584 EUR.

86. Referitor la chiriile pe care reclamantul a trebuit să le plătească în Statele Unite ale Americii în cursul șederilor în România și la cheltuielile legate de procedura penală pentru tulburare de posesie, Curtea notează că aceste cheltuieli nu sunt direct legate de încălcarea constatată. În consecință, Curtea nu poate acorda nici o despăgubire pentru acest capăt.

87. În ceea ce privește suma plătită de reclamant cu titlu de impozit aferent bunului în litigiu, Curtea observă că o parte a acestei sume a fost plătită când reclamantul era proprietarii bunului în litigiu. Cât despre cealaltă parte a sumei, ea consideră că reclamantul pot cere rambursarea în fața instanțelor interne, pe calea unei acțiuni civile (de restituire a unei sume care nu era datorată).

În consecință, Curtea decide că nu se alocă indemnizație în acest sens.

88. Curtea observă că reclamantul cer rambursarea cheltuielilor făcute cu ocazia deplasărilor în țară, dar că au omis să depună documente justificative în acest sens. Ea notează de asemenea că reclamantul au solicitat rambursarea cheltuielilor pentru telefon și poștă, dar nu le-au justificat.

În consecință, Curtea hotărăște să nu aloce nici o sumă cu acest titlu (Cauza *Oprea împotriva României*, Cererea nr. 33.358/1996, 16 iulie 2002, paragraful 56).

D. Majorări de întârziere

89. Curtea hotărăște să aplice majorările de întârziere echivalente cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal publicată de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga 3 puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,
CURTEA,
ÎN UNANIMITATE:

1. declară cererea admisibilă;

2. hotărăște că a fost încălcat art. 6 alin. 1 din Convenție;

3. hotărăște că a fost încălcat art. 1 din Primul Protocol;

4. hotărăște că statul pârât trebuie să restituie reclamanților, în termen de 3 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 alin. 2 din Convenție, casa în litigiu și terenul pe care este construită;

5. hotărăște că, în lipsa restituirii în natură, statul pârât trebuie să plătească reclamanților, împreună, în termenul de 3 luni prevăzut mai sus, 60.000 EUR (șaizeci mii euro) cu titlu de prejudiciu material;

6. hotărăște că statul pârât trebuie să plătească reclamanților, împreună, în termenul menționat de 3 luni, următoarele sume:

a) 6.000 EUR (șase mii euro) cu titlu de prejudiciu moral;

b) 6.054 EUR (șase mii cincizeci și patru euro) cu titlu de cheltuieli de judecată;

7. hotărăște că sumele vor fi convertite în moneda națională a statului pârât, la nivelul ratei de schimb aplicabile la data plății;

8. hotărăște că, începând de la data expirării termenului respectiv până la momentul plății, sumele indicate la pct. 5 și 6 a) și b) vor fi majorate cu o dobândă simplă a cărei rată este egală cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga 3 puncte procentuale;

9. respinge restul cererii de acordare a unei satisfacții echitabile.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris la data de 22 decembrie 2004, cu aplicarea art. 77 alin. (2) și (3) din Regulament.

Bostjan M. Zupancic,

președinte

Vincent Berger,

grefer